

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. No	52-634-01-114
Дата	31.07.2022г.

ДО
Г-ЖА МИХАЕЛА ДОЦОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

15-49
[Signature]

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, внасяме законопроект за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс, с мотиви към него и предварителна оценка на въздействието.

Молим, законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване съгласно установения ред.

ВНОСИТЕЛИ:

Силвия Христова
Христо Симеонов
Димитър Петров
Десислава Космова
Иван Ангелов
Мария Овчарова

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ПЕТДЕСЕТ И ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПРОЕКТ!

**ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО-
ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС**

(обн., ДВ, бр. 86 от 2005 г.; изм., бр. 46 и 109 от 2007 г., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 12, 27, 32 и 33 от 2009 г., бр. 15, 32 и 101 от 2010 г., бр. 13, 33, 60, 61 и 93 от 2011 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 93 от 2011 г.; изм., бр. 19, 20, 25 и 60 от 2012 г., бр. 17, 52, 70 и 71 от 2013 г., бр. 21 от 2014 г., бр. 14, 24, 41, 42, 60, 74 и 79 от 2015 г., бр. 32, 39, 62, 81 и 95 от 2016 г., бр. 13, 63 и 101 от 2017 г., бр. 7 и 44 от 2018 г.; Решение № 14 на Конституционния съд от 2018 г. – бр. 87 от 2018 г.; изм., бр. 96 от 2018 г., бр. 7, 16 и 83 от 2019 г., бр. 98, 103 и 110 от 2020 г., бр. 9, 16 и 20 от 2021 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2021 г. – бр. 41 от 2021 г.; изм., бр. 80 от 2021 г.; Решение № 13 на Конституционния съд от 2021 г. – бр. 85 от 2021 г.; изм., бр. 32 и 62 от 2022 г., бр. 48, 69, 84 и 86 от 2023 г., бр. 18, 36 и 39 от 2024 г., бр. 61, 65 и 97 от 2025 г. и бр. 16, 32, 51 и 59 от 2026 г.)

§ 1. В чл. 94 се правят следните изменения:

1. В ал. 4 думите „Извън случаите по ал. 1, по дела за тежки престъпления“ се заличават.
2. В ал. 5 думите „В случаите по ал. 1“ се заличават.

§ 2. В чл. 247в, ал. 1 след думите „в случаите по чл. 94, ал. 1,“ се добавя „както и резервен защитник при условията на чл. 94, ал. 4 и ал. 5,“

§ 3. В чл. 247г се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 2:

„(2) При дела срещу няколко подсъдими, разпоредителното заседание се провежда с участието на явилите се подсъдими и техни защитници. В тези случаи, след изслушването им по въпросите на чл. 248, ал. 1 и ал. 2, съдът отлага разпоредителното заседание до изслушване на неявилите се участници по въпросите на разпоредителното заседание.“

2. Досегашната ал. 2 става ал. 3.

3. Досегашната ал. 3 става ал. 4.

§ 4. В чл. 248 се правят следните допълнения:

1. В ал. 5 след думите „по чл. 247в, ал. 1 и 2“ се добавя „както и в случаите по чл. 247г, ал. 2,“.
2. В ал. 6 накрая се добавя „с участието на явилите се лица, както и се съобщава на неявилите се в това заседание лица“.

§ 5. В чл. 249, ал. 3, изречение 1 накрая се добавя „след обявяването или съобщаването по чл. 248, ал. 6“.

§ 6. В чл. 252, ал. 1 се създават изречения второ и трето: „При дела срещу няколко подсъдими, когато са налице условия за разглеждане на делото по реда на глава двадесет и седма или двадесет и осма, но някоя от страните не се явява, съдът насрочва делото по този ред в двуседмичен срок, за което призовава страните като ги уведомява за последиците от неявяване без уважителни причини. Повторното неявяване на някоя от страните по неуважителни причини може да се зачете за отказ от разглеждане на делото по реда на глава двадесет и седма.“.

ВНОСИТЕЛИ:

Славия Христова

Христо Симеонов
Димитър Петров
Десислава Костова

Иван Ангелов

Мария Петрова

МОТИВИ КЪМ ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

С настоящият законопроект се разширява възможността на преценка от страна на съдебните органи за назначаване на „резервен защитник“, като от една страна отпада изискването това да е само по дела за „тежки престъпления“, а от друга отпада изискването случаят да е извън тези по ал. 1. Така формалните основания ще отстъпят място на конкретната преценка на конкретния случай, с което ще се обезкуражат начините да се „шिकанира“ процеса.

Според вносителите, акцент и определящо за това дали следва да се назначи „резервен защитник“ е дали конкретното наказателно производство се провежда в „разумен срок“, ако не поради какви причини и дали същите се дължат на подсъдимия и неговия защитник и дали назначаването му е от изключително значение за постигането на този стандарт.

Същото, от една страна удовлетворява стандарта по чл. 6, ал. 3 от Европейската конвенция за защита правата на човека, а от друга – минимизира възможността наказателните производства да се отлагат с години поради шиканиране и постоянно отлагане на заседанията. Преценката по всяко наказателно производство остава в прерогативите на органите по ръководство и решаване за всеки от етапите на наказателното производство и най-вече на Съда, но при съществуващите и до този момент рамки и гаранции. Разбира се, законодателната власт признава компетентността на Върховната съдебна инстанция да постави рамки при стандарта за прибягване към назначаването на резервен защитник, когато констатира различия в приложението на този процесуален закон.

С развитието на наказателния процес, процедурата по отношение на стадия „Разпоредително заседание“ претърпя градация от процедура в „закрито“ заседание в такава на „открито“ такава, с призоваване на всички участници, гарантиращо публичност, състезателност и право на подсъдимия и неговите защитници да участват активно при дискутирането на основополагащите въпроси в наказателния процес, изброени в чл. 248. В обществеността битуват множество примери за неефективност на така разписаната процедура. Делата срещу множество подсъдими, закономерно почти винаги „буксуват“ в тази именно първоначална фаза на „разпоредителното“ заседание. При това застоят е с години.

Причината е, че досегашният ред предполага провеждането на едно „Разпоредително заседание“, в хода на което всички участници последователно следва да отговорят на въпросите по чл. 248, а Съдът следва да отговори на всяко възражение, в т.ч. и в условията на „служебно“ начало. Това създава изключителни затруднения, на практика водещи до невъзможност за провеждането му и продължаване на процеса напред. Причините, дължащи се както на обективни, така и на субективни причини, опорочават провеждането и приключването на законосъобразно наказателно производство в разумен срок.

За да се гарантира срочността на процеса, а същевременно, за да не се ограничи възможността на всеки участник в стадия „Разпоредително заседание“ да вземе участие, се предвижда възможността, същото да протече последователно в две или повече заседания, на които всеки да разполага с правото да депозира своето становище по въпросите на чл. 248 пред Съда, а последният от своя страна, когато събере всички становища – да произнесе обосновано Определение, в което да обсъди всяко от тях. Същото отговаря на смисъла заложен в принципа на непосредственост в чл. 18, който не следва да се отъждествява с „незабавно“ или „веднага“.

Акцентът, считаме че следва да е на това, че всяка страна в процеса трябва да разполага с правото да участва във формирането на оценката на годността на обвинителния акт да произведе съдебно следствие - като депозира становище по въпросите на чл. 248, но да не е обездатено да го стори едновременно, в едно заседание или пък да злоупотреби с това си право като го направи пречка за по-нататъшното развитие на процеса. Целта на разпоредителното заседание е да се анализира проведеното предварително разследване и в частност изготвения обвинителен акт. В този етап не се анализират и оценят доказателствата и доказателствените средства, не се дискутират авторството и вината, не се постановява и окончателен съдебен акт по въпросите на чл. 301. Затова и не следва този подготвителен съдебното следствие етап да се явява пречка за своевременното и законосъобразно развитие на едно наказателно производство. Правото на защита тук е гарантирано със задължението на съдебния състав да обяви на явилите се лица своето Определение, както и задължението му да го съобщи на неявилите се лица, а всички те равнопоставено разполагат с правото да го възразят пред съответния въззивен съд, излагайки всичките си аргументи. Едва след изтичане на сроковете за всички, съдебният състав окомплектова делото и го изпраща на въззивната инстанция за осъществяване на инстанционен контрол.

С настоящите изменения не се дерогира или игнорира възможността на съдебния състав да отделя материали по отношение на неявил се подсъдим, но в тези случаи водеща и определяща е преценката дали с обособяването на отделно дело няма да се попречи на разкриването на обективната истина. Не се дерогира или подкопава състезателността на процеса, до колкото всяка страна разполага с възможност да оспори доводите на другата в рамките на цялостното двуинстанционно производство по контрол на определението на съда от разпоредителното заседание.

ВНОСИТЕЛИ:

Силвия Христова
Христо Симеонов
Димитър Петров
Десислава Космова
Иван Ангелов
Мария Петрова

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

КЪМ ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

1. Основания на законодателната инициатива

Законопроектът е пряко насочен към преодоляване застоя с години на наказателни производства срещу множество подсъдими, най-често в хипотезата на усложнена престъпна дейтелност, на фазата на „разпоредителното заседание“. Същевременно се стесняват възможностите заседанията да се отлагат и да се допусне производствата да надвишат разумния срок за провеждането им. Същото ще допринесе и за по-бързото и ефективно правосъдие, както и ще облекчи и разтовари съдебната система от задръстване, като ще повиши доверието на обществото в способността на системата да провежда навременно правосъдие.

2. Заинтересовани групи

Заинтересовани от законодателното предложение са участниците в наказателния процес, в т.ч страните в неговата съдебна фаза, като съд, прокурор, подсъдим, защитник, частен обвинител, граждански ищец/ответник и други.

3. Анализ на разходи и ползи

Във финансово отношение, по-бързото правосъдие, към което е насочен законопроектът ще намали разходите за издръжка при разглеждането на делата. Своевременното провеждане на наказателните производства е пряко свързано с по-малкото ангажирани ресурси в тяхното решаване.

4. Административна тежест и структурни промени

Приемане на този закон няма да доведе до допълнителна административна тежест и за въвеждането му не се налагат структурни промени.

Приемането на закона не налага административни промени, като закриване, сливане или създаване на нови административни структури.

5. Въздействие върху нормативната среда

Не се предвиждат промени в други нормативни актове.

6. Равно третиране от държавата и балансирано демографско развитие

Предложеното изменение е напълно съобразено с принципа на равенство съгласно българското законодателство.

ВНОСИТЕЛИ:

Силвия Христова
Христо Симеонов
Димитър Петров
Десислава Костова
Иван Ангелов
Мария Петрова